

ศิลปะกราฟฟิตี: พื้นที่และการสร้างความเป็นชายของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

(GRAFFITI: SPACE AND MASCULINITY CONSTRUCTION OF ADOLESCENTS IN BANGKOK, THAILAND)

รัตนา หาญสวัสดิ์

4737649 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: รัตนา โดสกุล, Ph.D., เสาวภา พรศิริพงษ์, ศศ.ด.

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้พื้นที่และความหมายของการใช้พื้นที่ เพื่อแสดงออกทางวัฒนธรรมของกลุ่มผู้สร้างผลงานศิลปะกราฟฟิตีในปัจจุบัน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูลพื้นที่ทำงาน ผลงานศิลปะกราฟฟิตี สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมกับศิลปินกราฟฟิตี จำนวน 19 คน จากกลุ่มศิลปินกราฟฟิตีในกรุงเทพมหานครจำนวน 10 กลุ่ม และนำแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ และพื้นที่สาธารณะในแง่มุมต่างๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษาเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ผลการศึกษาที่พบดังนี้

ศิลปินกราฟฟิตีมีการใช้พื้นที่ทำงานศิลปะกราฟฟิตีเพื่อสร้างอัตลักษณ์ 3 ลักษณะ คือ หนึ่ง การใช้พื้นที่สาธารณะในฐานะพื้นที่ทางการเมืองร่วมกับกลุ่มคนต่างสาขาอาชีพในเหตุการณ์เรียกร้องหรือศิลปะในกรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2543 บริเวณสวนสาธารณะใกล้สี่แยกปทุมวัน เพื่อมุ่งประโยชน์ส่วนรวมและแสดงตนในฐานะพลเมืองร่วมกับอัตลักษณ์การเป็นศิลปินกราฟฟิตีของตนเอง สอง การใช้พื้นที่สาธารณะผ่านช่องทางการสื่อสาร คือ สื่อมวลชนประเภทต่างๆ และอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานศิลปะกราฟฟิตีที่ถูกและผิดกฎหมาย ประสานประโยชน์ร่วมกันในกลุ่มศิลปินกราฟฟิตี แสดงผลงานศิลปะกราฟฟิตีของตนเอง หรือกลุ่ม และสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม และสาม การใช้พื้นที่สาธารณะของชุมชนเมือง คือ พื้นที่ที่เป็นสมบัติสาธารณะของชุมชนเมือง และพื้นที่สาธารณะที่มีหน้าที่ทางสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชนเมือง เพื่อเป็นพื้นที่ทำงานศิลปะกราฟฟิตี จึงแสดงให้เห็นได้ว่าสถานการณ์ทางสังคม ศิลปินกราฟฟิตี สถาบันทางสังคม เทคโนโลยีการสื่อสาร และระบบอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์สามารถผลิตพื้นที่สาธารณะ และใช้เป็นพื้นที่ทางสังคมที่มีการใช้งานในบริบทของตนเอง ส่งผลให้ศิลปินมีการให้คุณค่าความหมายช่วงชิงพื้นที่ทำงานกราฟฟิตีในบริบทต่างๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ความเป็นชายของตนเอง

จากการใช้พื้นที่ทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของศิลปินกราฟฟิตีที่สื่อออกมานั้น สะท้อนความเป็นชายโดยการท้าทายอำนาจกฎหมาย การต่อสู้ประชาชนฝีมือ การไม่เป็นภาระสร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัวและสังคม และการสร้างกลุ่มทางสังคมเพื่อรักษาอำนาจความเป็นชาย ส่วนศิลปินกราฟฟิตีผู้หญิงถือเป็นคนอื่นในสังคมศิลปินกราฟฟิตีผู้ชาย เนื่องจากธรรมชาติของเพศหญิงไม่สามารถทำงานกราฟฟิตีได้เช่นศิลปินผู้ชาย ปัจจุบันศิลปินกราฟฟิตีทั้งที่ทำงานศิลปะกราฟฟิตีถูกกฎหมายและผิดกฎหมายต่างสร้างรักษาความเป็นชายไปตามวิถีทางของตนเอง และคนในสังคมไม่พึงพอใจการทำงานกราฟฟิตีที่ผิดกฎหมาย การให้คุณค่าความเป็นชายที่ต่างกันนี้นำไปสู่การมีอคติทางวัฒนธรรมระหว่างคนในและคนนอกวัฒนธรรมมากกว่าการสร้างสรรค์เนื่องจากพื้นที่สาธารณะของชุมชนเมืองอยู่ภายใต้อำนาจร่วมกันระหว่างระบบรัฐและตลาดในกระแสโลกาภิวัตน์ พื้นที่สาธารณะจึงไม่ถูกกำหนดให้เกิดการใช้งานของพื้นที่โดยกลุ่มคนที่หลากหลาย เพื่อแลกเปลี่ยนเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคนในสังคมชุมชนเมือง

ความขัดแย้งดังกล่าวสามารถนำไปสู่การสร้างสรรค์ได้ หากพิรุธภัยและหอจัดแสดงศิลปะในฐานะแหล่งการเรียนรู้ ไม่จำกัดหน้าที่ตัวเองอยู่ในอาคารสถานที่ทำงาน แต่ปรับตัวเข้าหาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินกราฟฟิตี ผลงานศิลปะกราฟฟิตี ชุมชน สถาบันสื่อมวลชน หรือพื้นที่จัดแสดงเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นสื่อกลางในการปรับวิคิด และการให้ความหมายเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นชายของวัยรุ่นไทยและพื้นที่สาธารณะในทิศทางที่สร้างสรรค์ โดยนำเสนอความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย

คำสำคัญ: ศิลปะกราฟฟิตี / วัยรุ่น / การสร้างความเป็นชาย / พื้นที่ทางวัฒนธรรมและความหมาย

GRAFFITI: SPACE AND MASCULINITY CONSTRUCTION OF ADOLESCENTS IN BANGKOK, THAILAND

RATTANA HANSAWAD 4737649 LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDY)

THESIS ADVISORS: RATANA TOSAKUL, Ph.D., SAOWAPA PORNSIRIPONGSE, Ph.D.

Abstract

The objectives of the research are to study use of space and the significance of space in order to describe a contemporary cultural group of graffiti writers. Data collection is done by qualitative procedure. The data includes working space, graffiti art, interviews, and observation and participation with 19 graffiti writers from 10 groups of graffiti writers in Bangkok. The concept of identity and public space in various aspects are used as a guideline for data collection and analysis as below.

Graffiti writers use 3 kinds of space to create identification. The first kind of space is using public space as political space to join with people from other careers during a public protest; for example, demanding an art gallery in Bangkok in 2000. People gathered in a public park near Pathumwan intersection. They expressed common interest and wanted to demonstrate their identity of graffiti writers as the country citizens. The second kind of space is using public space via mediums such as mass media and websites in order to give their opinions about legal and illegal graffiti art, share profit among graffiti writers, exhibit their own graffiti art or the group's graffiti art, and construct social relationships. The third kind of space is using urban public space, which is public space that belongs to the urban community and public space that has social, cultural, and economic functions for the urban community, as space for creating graffiti art. Therefore, social situations, graffiti writers, social institutions, communication technology, and the industrial cultural system of globalization can produce public space or social space that can be used. Consequently, graffiti writers give semiotic value and significance to using space, and struggle to seize cultural space for creating graffiti art in different contexts in order to create their own masculine identity.

Depending to the type of space being used, a graffiti writer's masculine identity is presented by challenging the law, battling, not causing trouble for family or society, and constructing social groups to preserve the masculine power. On the other hand, female graffiti writers are not accepted by male graffiti writers since they are not able to create graffiti art similar to that of the male graffiti writers. Nowadays, both legal and illegal graffiti writers preserve their masculinity in their own ways, but the society does not accept illegal graffiti. The different ways to show masculinity are the cause of cultural bias between people inside and outside the culture, without paying attention to creativity. Since the use of public space in urban communities is subject to limits of power sharing of the state and market systems of globalization, public space is not assigned for use by people of various groups in order to exchange and understand cultural diversity in the society of the urban community.

The conflict can lead to creativity if museums or art galleries which are educational centers do not limit themselves to indoor exhibitions. This can be done if they adapt themselves by creating relationships among graffiti writers, graffiti art, communities, and mass media, and using exhibition and public space together in order to create a medium for adjusting concepts and giving meaning to the masculine identity of Thai adolescents in a creative way. It demonstrates cultural diversity in Thai society.

KEY WORDS: GRAFFITI ART / ADOLESCENTS / MASCULINITY
CONSTRUCTION / CULTURAL SPACE AND DEFINITION

289 pp.